

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Важливим елементом ресурсного потенціалу є кадровий потенціал підприємства. Під кадровим потенціалом розуміють трудові можливості підприємства, здатність персоналу до генерування ідей, створення нової продукції, його освітній, кваліфікаційний рівень, психофізіологічні характеристики і мотиваційний потенціал [1]. Кадровий потенціал - найважливіший елемент виробничого потенціалу будь-якого підприємства. Саме кадровий потенціал підприємства є невичерпним резервом підвищення ефективності діяльності підприємства, важливим елементом стратегічного потенціалу, що впливає на конкурентоспроможність підприємства, визначає напрями його подальшого розвитку.

Для підвищення ефективності використання кадрового потенціалу та підвищення продуктивності праці важливим мотивуючим фактором є оплата праці. Проведемо аналіз основних показників, що характеризують рівень продуктивності праці та рівень її оплати в аграрному підприємстві на основі даних наведених у таблиці 1.

Таблиця 1 – Ефективність використання кадрового потенціалу в аграрному підприємстві

Показники	2018 р.	2019р.	2020 р.	Відхилення (+,-) 2020 р. від 2018р.	
				натуральних одиниць	%
Середньорічна чисельність працівників - всього, чол.	70	66	52	-18	74,3
в т.ч. – в рослинництві	35	33	26	-9	74,3
– в тваринництві	35	33	26	-9	74,3
Відпрацьовано в середньому одним працівником, днів	233	227	220	-13	94,4
Вироблено валової продукції в порівняних цінах в розрахунку на одного середньорічного робітника всього, тис. грн.	506,57	267,12	356,18	-150,4	70,3
в т.ч. – в рослинництві	743,75	392,19	530,98	-212,8	71,4
– в тваринництві	269,40	142,05	181,38	-88,0	67,3
Вироблено товарної продукції в розрахунку на одного середньорічного робітника всього, тис.грн.	666,02	753,28	1455,38	789,4	218,5
в т.ч. – в рослинництві	1005,90	1089,05	2233,62	1227,7	222,1
– в тваринництві	326,15	417,51	677,15	351,0	207,6
Середньомісячна заробітна плата 1 працівника, грн.	6765,95	7666,79	9655,93	2890,0	142,7
Питома вага заробітної плати в чистому доході, %	12,19	12,21	7,96	-4,2	65,3
Отримано в розрахунку на 1 грн. заробітної плати, грн.:	8,20	8,19	12,56	4,4	153,1
- товарної продукції					
- прибутку	1,29	0,55	2,58	1,3	200,6
Фонд оплати праці, тис. грн	5683,4	6072,1	6025,3	341,9	106,0

Джерело: складено автором за даними звітності аграрного підприємства

Дані таблиці 1 свідчать про те, що чисельність працівників в підприємстві за три роки зменшилася на 18 осіб або на 25,7% і склала у 2020 році 52 особи. Зменшення чисельності працівників відбувалося рівними темпами по 9 осіб і в рослинництві і в тваринництві. Розподіл працівників по цим галузям бачимо однакову кількість працівників за усі три роки. Кількість відпрацьованих днів одним працівником в середньому по підприємству зменшилася з 233 днів у 2018 році до 220 днів у 2020 році або на 13 днів чи 5,6%.

Показники продуктивності праці по валовій продукції як в цілому по підприємству, так і в розрізі галузей зменшилися, що пов'язано із зменшенням суми валової продукції внаслідок зменшення обсягів виробництва. Показники продуктивності праці по товарній продукції як в цілому по підприємству, так і в розрізі галузей збільшилися, що пов'язано із збільшенням виручки під впливом росту цін. Відповідно продуктивність праці по товарній продукції не може свідчити про покращення використання трудових ресурсів.

Середньомісячна заробітна плата одного працівника зросла за три роки на 42,7% і склала у 2020 році 9655,93 грн., що пов'язано із збільшенням рівня мінімальної заробітної плати в Україні. Збільшення заробітної плати одного працівника спричинило збільшення фонду оплати праці, який зріс 6% і склав у 2020 році 6025,3 тис. грн. по підприємству. Як бачимо темп росту фонду оплати праці є меншим, ніж темп росту середньомісячної заробітної плати одного працівника, що пояснюється зменшенням чисельності працівників. Питома вага заробітної плати у чистому доході від реалізації дещо зменшилася і склала в середньому за три роки 12,19% до 7,96% у 2020 році. Виробництво товарної продукції на 1 грн заробітної плати збільшилося на 53,1%, що пов'язано із більшим темпом росту виручки, ніж темп росту заробітної плати. Виробництво прибутку на 1 грн заробітної плати збільшилося у 2 рази і склало у 2020 році 2,58, що пов'язано із тим, що прибуток зріс швидшими темпами, ніж фонд оплати праці.

Таким чином констатуємо, що кадровий потенціал в аналізованому аграрному підприємстві використовувався ефективно за аналізований період.

Незважаючи на досягнутий рівень продуктивності праці для подальшого підвищення ефективності використання кадрового потенціалу менеджерам постійно слід впроваджувати заходи по підвищенню рівня механізації та автоматизації, по покращенню умов праці на підприємстві, по удосконаленню організації та оплати праці на підприємстві, а також планувати кадрову політику, спрямовану на підвищення кваліфікації працівників та підвищення рівня їх відданості інтересам конкретного підприємства. Такі заходи з підвищення продуктивності праці та відповідна кадрова політика сприятимуть максимально повному розкриттю творчого потенціалу та інших здібностей працівників, що не може не вплинути на продуктивність праці, яка є головним показником ефективності використання кадрового потенціалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальова О.М., Скрипка Д.О. Сутність кадрового потенціалу та напрями підвищення ефективності його використання. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Випуск 5(10). С.218-223. (фахова) URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/5_10_uk/39.pdf